

*Теслюк О.Я.,
аспірантка кафедри педагогіки і методики початкової
та дошкільної освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

САМООРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ НУШ

На сучасному етапі розвитку української школи велику роль відіграє вміння учня початкової школи самоорганізовувати власну навчальну діяльність, від рівня якої може залежати якість освіти, так як сучасна система навчання, а особливо в умовах дистанційного навчання передбачає, що значна частина навчального матеріалу засвоюється учнями в процесі самостійної роботи.

Однією із 10 ключових компетентностей Концепція Нової Української Школи (НУШ), які сприяють успіху протягом усього життя та особистій реалізації є «уміння вчитися впродовж життя», що інтегрує здатність до самостійного пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових умінь і навичок, організації навчальної діяльності (власної та колективної), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою освітньо-професійну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя [3].

З огляду на реалізацію основних засад концепції НУШ, початкова школа повинна спроектувати стратегію організації діяльності молодших школярів з домінуванням пізнавальної активності для досягнення самостійності. Молодший шкільний вік – це вікова категорія, яка фіксує особливості психічного розвитку учнів з позиції досягнення соціальних завдань і змісту освітнього процесу як невіддільного складника ціннісних пріоритетів певного суспільства. З огляду на це, важливим є твердження, що визначальні риси цього віку, які є підґрунтям і, водночас, розширенням кола ключових аспектів щодо розвитку самостійності.

На початку шкільного навчання в особистому арсеналі молодшого школяра немає достатньо інструментів для самоорганізації навчальної діяльності. В зв'язку з цим у діяльності педагога важливим завданням є формування в учнів уміння «навчальної самостійності», що є основою навички самоорганізації навчальної діяльності.

Поряд із засвоєнням змісту наукових понять, учень початкової школи оволодіває способами організації нового для неї виду діяльності – навчання. Планування, контроль, самооцінювання набувають іншого змісту, бо дія в системі наукових понять передбачає чітке виокремлення взаємопов'язаних етапів. Навчатися вчитися є одним з основних завдань молодшого школяра, що передбачає засвоєння таких дій: самоконтроль; самооцінювання; самоорганізація у вивченні навчального матеріалу, підготовки до самостійних робіт, виконання творчих завдань; усвідомлення мети та способів навчання в школі та вдома [2].

Самоорганізацію навчальної діяльності ми трактуємо як дії особистості, спрямовані на організацію засвоєння навчального матеріалу, формування умінь, навичок та компетентностей, що здійснюється шляхом самопізнання, самоконтролю та самооцінювання. Навички самоорганізації навчальної діяльності учнів початкової школи формуються в результаті належної сформованості вмінь самопізнання, самоконтролю та самооцінки.

Формування вмінь самоорганізації навчальної діяльності базується на рівні пізнання та заохочення учнів, що сприяє забезпеченню в молодших школярів активної позиції в навчально-пізнавальній діяльності, зростання їхніх інтересів у засвоєнні нового матеріалу. Значно підвищує особистісні здібності учнів, що дає можливість успішніше аналізувати, порівнювати, синтезувати та оцінювати самостійно отриману ними інформацію.

Нова українська школа визначає концептуально нові вимоги до освітян. Проте, реформування стосується не тільки педагогічної діяльності у закладах початкової освіти, а й процесу формування в учнів активності, самостійності та вмінь навчальної самоорганізації. НУШ покликана створювати нові умови для всебічного розвитку учнів, забезпечуючи виховання та вдосконалення особистісних якостей, загально-навчальних вмінь і навичок, в тому числі і навичок самоорганізації навчальної діяльності.

У Новій українській школі роль вчителя в перших двох циклах (1-4 класи) вже не передбачає банальну трансляцію змісту освіти. Тепер вчитель є не лише транслятором знань, а ментором, що вміє правильно організувати процес пізнання, скерувати діяльність учня так, щоб він не боявся висловлювати свою думку, ставити питання, проявляти інтерес та допитливість. Також важливим стає завдання навчити дитину ставити правильні запитання, вибирати найбільш раціональні інструменти для здійснення своєї навчальної діяльності, досліджень чи пошуку інформації, а також допомогти їй навчитися відсіювати одержану інформацію, виділяти головне від другорядного, випадкове від закономірного, істинне від помилкового.

У такому виді діяльності учень є суб'єктом освітнього процесу, тому що всі його дії усвідомлені та вмотивовані значимістю процесу для нього, тому що в системах, які самоорганізуються, основний фактор розвитку внутрішній, однак вона може ініціюватися зовнішніми впливами вчителя.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Молодший школяр у вікових закономірностях. *Початкова школа*, 2015. №1. С. 10–13.
2. Журавльова Л. С. Проблема організації самостійної діяльності учнів в умовах початкової школи: соціально-педагогічний аспект. *International scientific conference, Kaunas, Lithuania, 2018*. С. 23–26.
3. Концепція Нової Української школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.
4. Наказ МОН про впровадження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 1 класу в НУШ URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/924.pdf>

*Хуан Юйсі,
аспірант,
Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського
(м. Одеса)*

КОМПАРАТИВНИЙ ПІДХІД У ВИЯВЛЕННІ СВОЄРІДНОСТІ ПІСЕННОГО ФОЛЬКЛОРУ УКРАЇНСЬКОГО І КИТАЙСЬКОГО НАРОДІВ

Пісенна культура – це одне з найбільш цінних духовних надбань кожного народу. Скарбниця пісенної творчості складається впродовж багатовікової історії. В піснях розкриваються життя і почуття народу, його радощі й печалі.

Науковці припускають, що зародження народної пісні відбувалось разом з виникненням музичного мистецтва: джерелами зародження музичного мистецтва стала потреба людини у самовираженні, передачі своїх почуттів іншим, у досягненні суголосності в колективних трудових діях, і саме спів став природним способом вираження людьми своїх внутрішніх переживань [3]. Виникаючи спонтанно, ці пісні передавались в усній формі – від співака до співака; така форма їх трансляції зумовила постійну зміну, мелодичної основи, її варіювання й удосконалення, тому в пам'яті народу залишалась краща частка мелодій, які до тепер знаходять відгук у серцях людей. Отже, ці твори не мають одного автора і носять назву фольклору (від англійської folk-lore — «народна мудрість»).